

Številka: 06210-378/2023/11 32012
Datum: 11. 1. 2024

Komisija za preprečevanje korupcije (v nadaljevanju: Komisija) je v okviru svojih pristojnosti v postopku zaradi suma kršitve določb Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije (Uradni list RS, št. 69/11 – uradno prečiščeno besedilo, 158/20, 3/22 – ZDeb in 16/23 – ZZPri; v nadaljevanju: ZIntPK) obravnavala očitke o pojavljanju funkcionarjev v vsebinah, ko v svojstvu opravljanja funkcije dajejo reference izdelkom ali storitvam ponudnikov na trgu. Komisija je med postopkom zaznala korupcijska tveganja in zato Vladi Republike Slovenije na podlagi osme alineje prvega odstavka 12. člena ZIntPK izdaja naslednja

P R I P O R O Č I L A

Zaradi zaznanih korupcijskih tveganj se Vladi Republike Slovenije priporoči, da za funkcionarje v Vladi Republike Slovenije in ministrstvih pripravi usmeritve oziroma pravila ustreznega ravnanja v primerih, ko funkcionar v svojstvu opravljanja funkcije daje reference izdelkom ali storitvam ponudnikov na trgu.

OBRAZLOŽITEV:

Komisija je na podlagi prijave pričela s postopkom zaradi suma koruptivnega ravnanja funkcionarja, predsednika Vlade Republike Slovenije dr. Roberta Goloba, zaradi intervjuja s predstavniki podjetja Gallup.

V okviru postopka je bilo ugotovljeno, da so 23. 6. 2022 v Kabinet predsednika vlade od glavnega izvršnega direktorja podjetja Gallup Jona Cliftona prejeli vabilo, namenjeno predsedniku vlade dr. Robertu Golobu, na obisk "Gallup's World Headquarters" v Washingtonu oziroma – v primeru zadržanosti predsednika vlade – prošnjo za pogovor po audio-video konferenci. Na podlagi prejetega vabila so se dogovorili za pogovor po audio-video konferenci. Mednarodno podjetje Gallup, ki je prisotno v 160 državah sveta ter sodeluje z različnimi organizacijami in vladami, se ukvarja z analitičnimi in svetovalnimi storitvami na področju upravljanja z različnimi orodji, med katerimi je najbolj znan t. i. Gallupov test vrlin (Clifton Strengths). Gre za eno najpogosteje uporabljenih metodologij za merjenje vrednot in zavzetosti zaposlenih (GWA – ang. Gallup Workplace Audit). Premier dr. Robert Golob naj bi v javnosti večkrat pojasnil, da je vprašalnik, ki se osredotoča na vrline posameznika, uporabljal že pri vodenju podjetja GEN-I. O srečanju s predstavnico podjetja Gallup, do katerega je prišlo 6. 3. 2023, je Kabinet predsednika vlade objavil novico na spletni strani: <https://www.gov.si/novice/2023-03-06-srecanje-predsednika-vlade-s-predstavniki-mednarodnega-podjetja-gallup/>. Ob robu srečanja je na prošnjo predstavnikov podjetja Gallup predsednik vlade posnel pogovor, v katerem pojasnjuje svoje izkušnje s ciljnim vodenjem. Pogovor je podjetje Gallup objavilo na svoji spletni strani. Predsednik vlade oziroma njegov kabinet za intervju nista prejela plačila. Namen intervjuja je bila predstavitev izkušenj predsednika vlade z vodenjem ekip po sistemu Gallupovega testa vrlin.

Funkcionarji so ključni pri vzdrževanju zaupanja javnosti v institucije, zato morajo imeti proaktiven pristop pri ohranjanju integritete, neodvisnosti in transparentnosti v vseh vidikih svojega delovanja, še posebej, kadar se v svojstvu funkcionarja pojavljajo v komercialnih vsebinah, kjer se daje reference izdelkom ali storitvam ponudnikov na trgu. Takšno ravnanje namreč lahko pripomore k ustvarjanju novih potreb v javnem sektorju in privilegira izdelke ali storitve konkretnega ponudnika na trgu.

Funkcionarji se morajo v celoti zavedati svoje vloge in odgovornosti, ki izhajajo iz njihove funkcije. Dajanje referenc, pri čemer te nimajo zakonske podlage v že izvedenih javnih naročilih organa, pri katerem funkcionar opravlja funkcijo, ne sme ogroziti neodvisnosti in integritete institucij, ki jih predstavljajo.

Sodelovanje funkcionarjev z zasebnimi podjetji ali posamezniki lahko povzroča tveganje za nastanek okoliščin nasprotja interesov pri opravljanju javnih nalog funkcionarja ter lahko ogroža neodvisno delo organov, ki z istimi zasebnimi podjetji ali posamezniki kasneje vstopajo v poslovna razmerja, saj ta lahko izhajajo iz novo zaznanih potreb po nabavi v subjektih javnega sektorja ravno zaradi takšnih aktivnosti funkcionarja. Iz slednjih lahko izhajajo tudi korupcijska tveganja v povezavi z vzpostavljenimi pričakovanji protiuslug ponudnikov v zamenju za javno podporo določeni družbi oziroma določenemu proizvodu ali storitvi. Hkrati se lahko s takšnimi ravnanji funkcionarjev v javnosti ustvari vtis, da imajo nekatere gospodarske družbe pri dostopu do funkcionarjev prednost pred drugimi.

Funkcionarji s svojim ravnanjem dajejo zgled ne le pri komuniciranju v javnosti, ampak tudi s svojim načinom komuniciranja. Od najvišjih predstavnikov oblasti v Republiki Sloveniji se pričakuje nepristranskost pri opravljanju njihovega dela, zato se Vladi Republike Slovenije priporoča, da pripravi usmeritve oziroma pravila, v skladu s katerimi lahko funkcionar v svojstvu opravljanja svoje funkcije daje reference izdelkom ali storitvam ponudnikov na trgu.

Komisija je preventivni organ s področja preprečevanja korupcije, zato je dolžna, kadar zazna korupcijska tveganja, sprejeti ustrezna priporočila in predlagati ukrepe za njihovo odpravo. Tveganja za nastanek korupcije so lahko tako na normativni ravni (npr. nedorečeni zakoni, podzakonski akti in občinski predpisi) kot tudi v sami izvedbeni fazi, ko npr. posamezni državni/občinski organi izvajajo svoje zakonske pristojnosti ali pri izvajanju gospodarskih javnih služb, ki so zaupane javnim podjetjem. Komisija je v okviru obravnave konkretnega primera ugotovila korupcijska tveganja, zato naslovnemu organu izdaja predmetno priporočilo.

Senat Komisije je na podlagi vpogleda v vsebino zadeve na 1. seji dne 11. 1. 2024 sprejel sklep, s katerim je predmetno priporočilo sprejel.

Vladi Republike Slovenije se priporoča, da preuči zaznana ravnanja ter Komisijo v roku treh mesecev od prejema priporočila obvesti o sprejetih ukrepih.

dr. Robert ŠUMI
PREDSEDNIK

Poslano:
- naslovniku (po e-pošti)